

Vägledande rutin för chefer om kontroll av hur arbetstagare använder kommunens IT-utrustning och IT-resurser

KS-217 2004 000

Dokumentet antogs den 4 september 2006 av stadsjurist Martine Christensen och reviderades den 27 november 2013 av stadsjurist Martine Christensen Odenhall och informationssäkerhetssamordnare Fredrik Andersson

Dokumentet ersätter ”Vägledning till chefer i fråga om kontroll av hur arbetstagare använder kommunens kommunikationsutrustning” daterad den 4 september 2006.

Dokumentet gäller Norrköpings kommun samt de kommunala bolagen där det är tillämpligt.

Kan arbetsgivare kontrollera hur medarbetare använder kommunens IT-utrustning och IT-resurser? Hur kan en sådan kontroll genomföras? Det här är en vägledning till dig som chef. I dokumentet finns också en processbeskrivning av kontroller av IT-användning.

Kontaktpersoner

Martine Christensen Odenhall, stadsjurist

Fredrik Andersson, informationssäkerhetssamordnare

Bakgrund

Kommundirektören har antagit riktlinjer (Riktlinjer för informationssäkerhet och Riktlinjer för praktisk informationssäkerhet) för hur vi medarbetare får använda kommunens kommunikationsutrustning, det vill säga datorer, telefoner, kopiatorer och faxar.

För att följa upp att riktlinjerna följs finns det under vissa förutsättningar möjlighet för verksamheten till kontroll av hur utrustningen används. Utöver detta gör också IT-enheten stickprov.

Vem ska besluta om kontroll?

Det är du som förvaltningschef eller motsvarande som inom din förvaltning eller enhet avgör om kontroll enligt riktlinjerna får göras. Kontakta antingen chefen för IT-enheten, säkerhetschefen/säkerhetssamordnaren eller personalkontoret för stöd i frågan.

Om du vill ge IT-enheten i uppdrag att ta fram utdrag från olika loggar ska du alltid börja med att göra en skriftlig begäran. Chefen för IT-enheten, säkerhetschefen/säkerhetssamordnaren och personalchefen har mandat att sedan ge uppdrag till IT-enheten om utdrag ur loggar.

Den insamlade informationen kan lämnas ut fortlöpande eller vid ett enstaka tillfälle. Om du som chef har beslutat om kontroll lämnas uppgifterna ut av IT-enheten. IT-enheten gör alltså inte någon särskild prövning av om det är riktigt att lämna ut uppgifterna.

I vissa fall kan ett utvärderingsmöte hållas för att få en samlad bild av logginformationen och hur den ska tolkas. Se vidare under Kontrollprocesser.

I IT-enhetens verksamhet ingår att ha en kontinuerlig uppsikt över servrar och trafik och att göra stickprovskontroller. Om IT-enheten vid sådana kontroller ser någon misstänkt felaktig användning av kommunikationsutrustningen, kopplad till en viss person, ska IT-enheten inte vända sig direkt till den personen. Istället ska den berörda förvaltningschefen/enhetschefen kontaktas. Det är sedan du som chef, i egenskap av arbetsledare för den misstänkta personen, som bestämmer om saken ska föras vidare och om det ska lämnas ett uppdrag till IT-enheten att göra ytterligare kontroll. Innan dess ska IT-enheten inte göra någon ytterligare efterforskning med anledning av den ursprungliga misstanken. Undantag kan göras om det finns möjlighet att den felaktiga användningen påverkar eller kan komma att påverka övriga funktioner eller tjänster inom Norrköpings kommun.

Allmänna förutsättningar för kontroll

Enligt riktlinjerna för informationssäkerhet får loggning av e-post och trafik på Internet ske för en viss tidsperiod eller en viss användare vid misstanke om brott, eller om kommunen har välgrundade skäl att misstänka att arbetstagare allvarligt missbrukar utrustningen i strid mot riktlinjerna. I samma situationer medges möjlighet att kontrollera innehållet i samtalsregistreringsfunktionen för fast telefoni och registreringen hos operatören för mobiltelefonsamtal. Detsamma gäller för loggar i verksamhetssystem och arbetsstationen (datorn).

Särskilda förutsättningar för kontroll

Om de uppgifter som registreras vid loggning av e-post, Internettrafik, telefoni eller verksamhetssystem direkt eller indirekt går att knyta till en enskild individ är de att betrakta som personuppgifter. Kontroll av sådana uppgifter måste därför leva upp till personuppgiftslagens krav. Det innebär bland annat att kontroll bara får ske om kommunens intresse av att göra kontrollen väger tyngre än den anställdes intresse av skydd mot kränkning av den personliga integriteten.

Vidare måste det så kallade efterforskningsförbudet, kopplat till den grundlagsfästa rätten att lämna uppgifter till media, respekteras. Kommunanställda har som huvudregel så kallad meddelarfrihet, om inte särskilda sekretessbestämmelser bryter meddelarfriheten. Meddelarfriheten ger de anställda vittgående möjligheter att lämna uppgifter till media för publicering. En myndighet eller dess företrädare får inte på något sätt efterforska vem som har utnyttjat sin meddelarfrihet. En kontroll av misstänkt felaktig användning av kommunikationsutrustningen får alltså inte innebära att en sådan grundlagsstridig efterforskning sker.

För att leva upp till dessa krav kan du som chef utforma en kontroll på det här sättet:

Om en enskild medarbetare är berörd bör du först be om att få hans eller hennes samtycke till kontroll om det är möjligt.

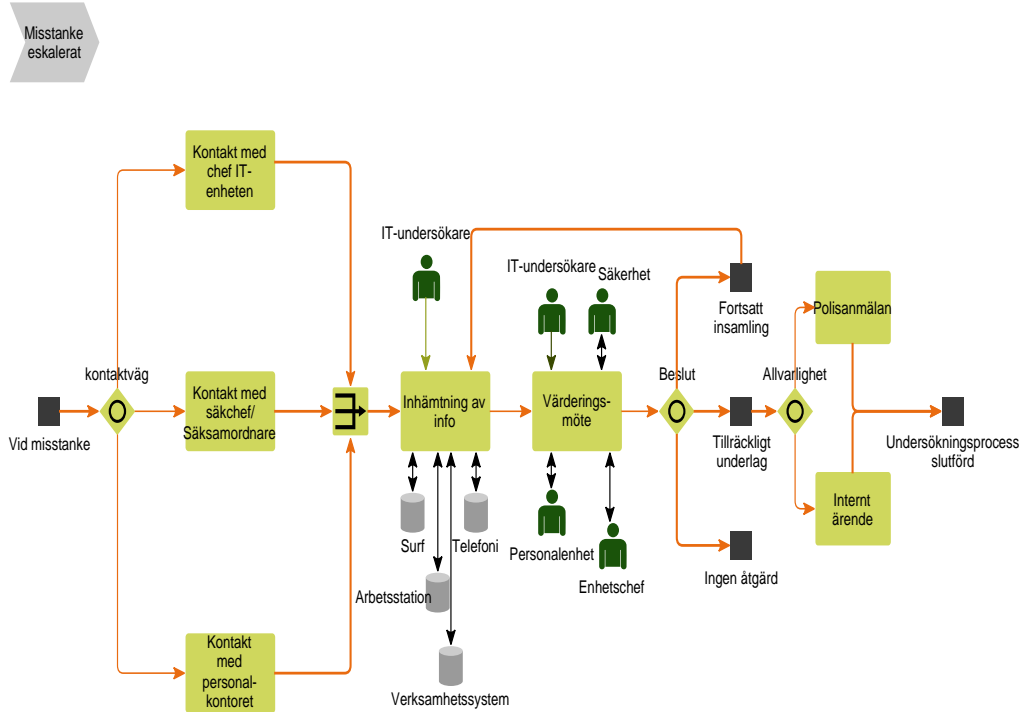
Du bör sedan ge IT-enheten i uppdrag att låta medarbetaren stryka över de registrerade uppgifter som rör privata ändamål innan uppgifterna lämnas till dig för granskning. Ett undantag är om din misstanke gäller till exempel nedladdning av filer eller besök på webbplatser med material som är oförenligt med den kommunala arbetsuppgiften.

Om de här möjligheterna till integritetsskydd för medarbetaren inte utnyttjas ska en intresseavvägning utifrån omständigheterna i det enskilda fallet göras av ”värderingsmötet” enligt figur 1. Det krävs då att arbetsgivarens intresse av att granska uppgifterna klart väger över arbetstagarens behov av integritetsskydd. En granskning får dock **aldrig** göras i syfte att efterforska om en medarbetare har utnyttjat sin meddelarfrihet! Om det vid en granskning i annat syfte visar sig att en anställd har haft kontakter med media inom ramen för meddelarfriheten, får detta inte efterforskas närmare.

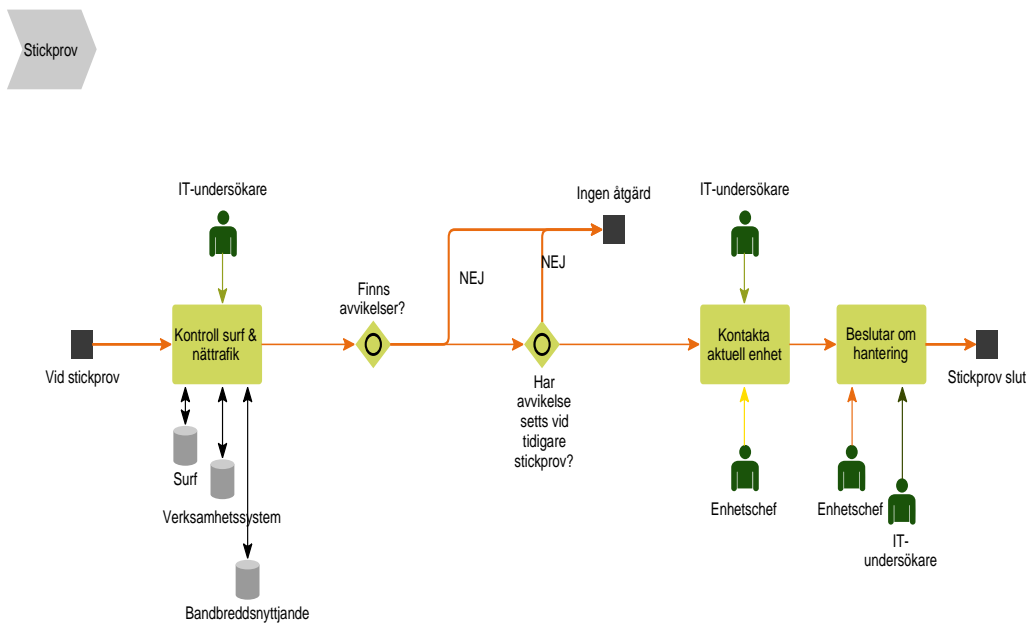
Mera att läsa om arbetstagare och integritet

- Datainspektionens webbplats <http://www.datainspektionen.se>. Sök efter ”personuppgifter i arbetslivet”.
- Datainspektionens rapport 2003:3, Behandling av personuppgifter för kontroll av anställda.
- Datainspektionens rapport 2005:3, Kontroll av de anställdas Internet- och e-postanvändning m.m.
- SOU 2002:18, Personlig integritet i arbetslivet (finns på www.regeringen.se).

Kontrollprocesser

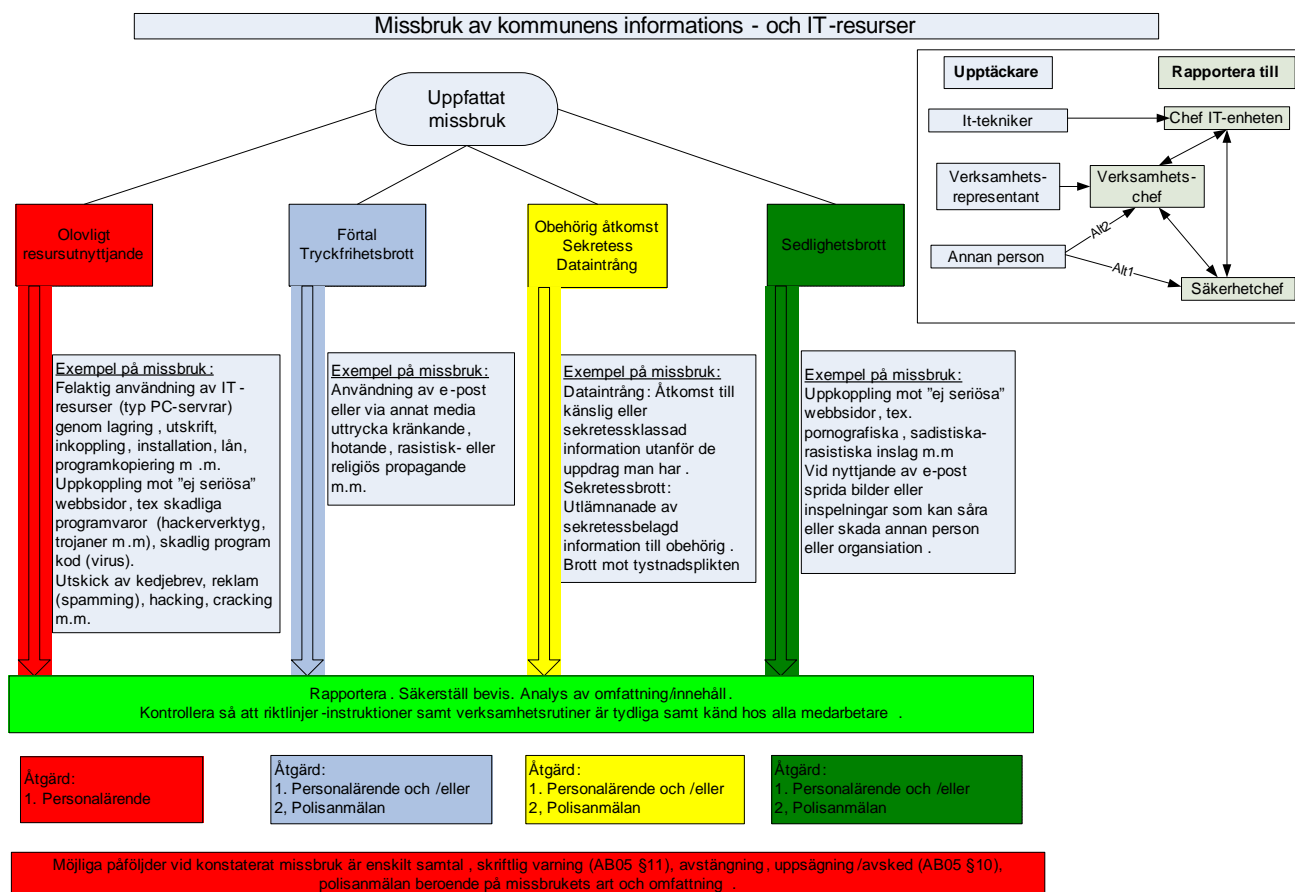
Figur 1 Process för kontroll vid misstanke.

Figur 2 – Process för stickprovskontroller.

Påföljder vid konstaterat missbruk av kommunens IT-utrustning eller resurser

Om en medarbetare bryter mot riktlinjerna och/eller missbrukar kommunens IT-utrustning eller -resurser kan det få påföljder enligt bilden nedan.

Figur 3 - Påföljder vid konstaterat missbruk av utrustning och resurser.